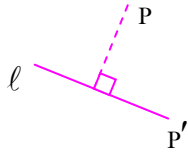

เรขาคณิตวิเคราะห์

1. โพรเจกชัน

1. โพรเจกชันของจุด P บนเส้นตรง l คือ จุดตัดของเส้นตรง l กับเส้นตรงที่ลากจากจุด P มาตั้งฉากกับ l

P' เป็นโพรเจกชันของจุด P บนเส้นตรง l

2. โพรเจกชันของจุด (x, y) บนแกน X คือ $(x, 0)$
โพรเจกชันของจุด (x, y) บนแกน Y คือ $(0, y)$
3. โพรเจกชันของจุด (a, b) บนเส้นตรง $y = x$ คือ $\left(\frac{a+b}{2}, \frac{a+b}{2}\right)$

2. จุดบนระนาบ

ให้ $P(x_1, y_1)$, $Q(x_2, y_2)$ และ $R(x_3, y_3)$

ระยะระหว่างจุดสองจุด

$$|PQ| = \sqrt{(x_1 - x_2)^2 + (y_1 - y_2)^2}$$

จุดกึ่งกลางระหว่างจุดสองจุด

จุดกึ่งกลางของส่วนของเส้นตรง AB คือ $\left(\frac{x_1+x_2}{2}, \frac{y_1+y_2}{2}\right)$

จุดตัดกันของเส้นมัธยฐานของรูปสามเหลี่ยม เรียกว่า **จุดจwab**

จุดจwabของรูปสามเหลี่ยม PQR คือ $\left(\frac{x_1+x_2+x_3}{3}, \frac{y_1+y_2+y_3}{3}\right)$

3. การหาพื้นที่ของรูปหลายเหลี่ยม

ให้ (x_1, y_1) , (x_2, y_2) , $\dots$, (x_n, y_n) เป็นจุดยอดของรูป n เหลี่ยม

$$\begin{aligned} \text{พื้นที่รูป } n \text{ เหลี่ยม} &= \frac{1}{2} \begin{vmatrix} x_1 & y_1 \\ x_2 & y_2 \\ \vdots & \vdots \\ x_n & y_n \\ x_1 & y_1 \end{vmatrix} \\ &= \frac{1}{2} \left| (\text{ผลบวกของผลคูณทแยงลง}) - (\text{ผลบวกของผลคูณทแยงขึ้น}) \right| \end{aligned}$$

ข้อควรระวัง

- 1) เริ่มต้นที่จุดใด ต้องลงท้ายด้วยจุดนั้น
- 2) ต้องเรียงจุดในทิศทางเข็มนาฬิกา หรือตามเข็มนาฬิกาเพียงทิศทางเดียว

4. ความชัน

ให้ $P(x_1, y_1)$ และ $Q(x_2, y_2)$ โดยที่ $x_1 \neq x_2$

m เป็นความชันของเส้นตรง PQ

$$m = \frac{y_1 - y_2}{x_1 - x_2} = \tan \theta$$

เมื่อ θ เป็นมุมเอียงของเส้นตรง วัด θ จากแกน x ด้านบวกในทิศทวนเข็มนาฬิกา ถึงเส้นตรงที่กำหนด $0^\circ < \theta < 180^\circ$

พิจารณาเส้นตรงตามลักษณะของความชัน

1. เส้นตรงขนานแกน X ความชันเป็นศูนย์
2. เส้นตรงขนานแกน Y ความชันหาค่าไม่ได้
3. เส้นตรงเอียงทำมุมแหลมกับแกน X ความชันเป็นบวก
4. เส้นตรงเอียงทำมุมป้านกับแกน X ความชันเป็นลบ

ข้อควรจำ

- 1) เส้นตรงเส้นเดียวกัน ความชันย่อมเท่ากัน
- 2) เส้นตรงสองเส้น(ไม่ขนานแกน Y)จะขนานกัน ก็ต่อเมื่อเส้นตรงทั้งสองมีความชันเท่ากัน
- 3) เส้นตรงสองเส้น(ไม่ขนานแกน Y)จะตั้งฉากกัน ก็ต่อเมื่อผลคูณของความชันของเส้นตรงทั้งสองเป็น -1

5. สมการเส้นตรง

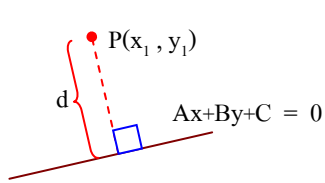
เงื่อนไขของเส้นตรง	รูปสมการ
1. ขนานแกน X ตัดแกน Y ที่จุด $(0, b)$	$y = b$
2. ขนานแกน Y ตัดแกน X ที่จุด $(a, 0)$	$x = a$
3. ความชัน m ผ่านจุด (x_1, y_1)	$y - y_1 = m(x - x_1)$
4. ความชัน m ระยะเวลาตัดแกน Y เป็น c	$y = mx + c$
5. ระยะเวลาตัดแกน X เป็น a ระยะเวลาตัดแกน Y เป็น b	$\frac{x}{a} + \frac{y}{b} = 1$

เส้นตรงมีสมการรูปทั่วไปเป็น $Ax + By + C = 0$ เมื่อ A, B, C เป็นค่าคงตัว

โดยที่ A และ B ไม่เป็นศูนย์พร้อมกัน เส้นตรงนี้มีความชันเป็น $-\frac{A}{B}$

6. ระยะห่างระหว่างเส้นตรงกับจุด

ให้ d เป็นระยะทางจากจุด $P(x_1, y_1)$ ไปยังเส้นตรง $Ax + By + C = 0$

$$d = \frac{|Ax_1 + By_1 + C|}{\sqrt{A^2 + B^2}}$$

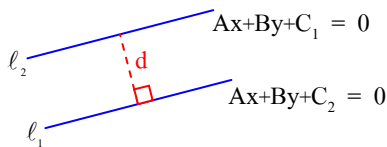
7. ระยะห่างระหว่างเส้นคู่ขนาน

กำหนด l_1 และ l_2 เป็นเส้นตรงที่ขนานกัน 2 เส้น

$$l_1 : Ax + By + C_1 = 0$$

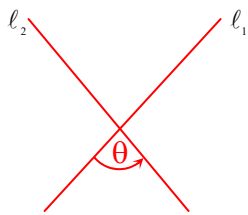
และ $l_2 : Ax + By + C_2 = 0$

ให้ d เป็นระยะห่างระหว่างเส้นคู่ขนาน l_1 กับ l_2

$$d = \frac{|C_1 - C_2|}{\sqrt{A^2 + B^2}}$$

8. มุมที่เกิดจากเส้นตรง 2 เส้นตัดกัน

กำหนดให้เส้นตรง l_1 และ l_2 มีความชันเป็น m_1 และ m_2 ตามลำดับ
 θ เป็นมุมที่เกิดจากเส้นตรง l_1 ตัดกับ l_2 โดยวัดจาก l_1 ไป l_2
 ในทิศทวนเข็มนาฬิกา

$$\tan \theta = \frac{m_2 - m_1}{1 + m_1 m_2}$$

9. วงกลม

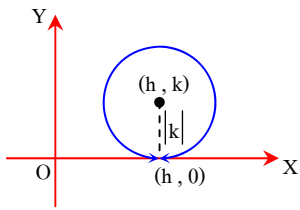
วงกลม คือ เซตของจุดทุกจุดซึ่งอยู่ห่างจากจุดตรึงจุดหนึ่งเป็นระยะทางเท่ากัน เรียกจุดตรึงว่า

จุดศูนย์กลาง ของวงกลม ระยะทางที่เท่ากัน คือ **รัศมีของวงกลม**

สมการวงกลม	จุดศูนย์กลาง	รัศมี
$x^2 + y^2 = r^2$	$(0, 0)$	r
$(x - h)^2 + (y - k)^2 = r^2$	(h, k)	r
$x^2 + y^2 + Dx + Ey + F = 0$	$\left(-\frac{D}{2}, -\frac{E}{2}\right)$	$\sqrt{\frac{D^2}{4} + \frac{E^2}{4} - F}$

วงกลมกับเส้นสัมผัส

9.1 วงกลมสัมผัสแกน X

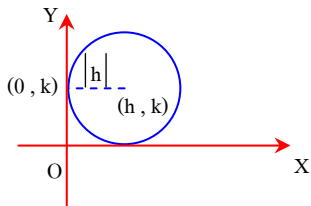

วงกลมมีจุดศูนย์กลางที่ (h, k)

สัมผัสแกน X ที่ $(h, 0)$ จะมีรัศมียาว $|k|$ หน่วย

สมการวงกลม คือ $(x - h)^2 + (y - k)^2 = k^2$

9.2 วงกลมสัมผัสแกน Y

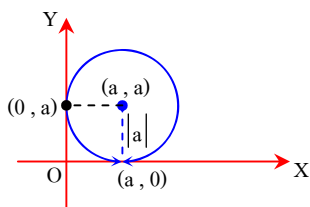

วงกลมมีจุดศูนย์กลางที่ (h, k)

สัมผัสแกน Y ที่ $(0, k)$ จะมีรัศมียาว $|h|$ หน่วย

สมการวงกลม คือ $(x - h)^2 + (y - k)^2 = h^2$

9.3 วงกลมสัมผัสทั้งแกน X และแกน Y

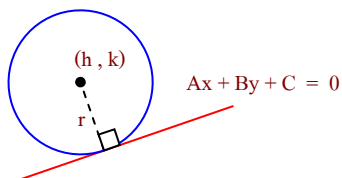
วงกลมมีจุดศูนย์กลางที่ (a, a)

สัมผัสแกน X ที่จุด $(a, 0)$

สัมผัสแกน Y ที่จุด $(0, a)$ จะมีรัศมียาว $|a|$ หน่วย

สมการวงกลม คือ $(x - a)^2 + (y - a)^2 = a^2$

9.4 วงกลมสัมผัสเส้นตรงที่ไม่ขนานแกน X หรือแกน Y

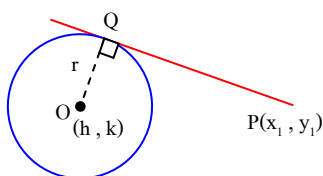

วงกลมมีจุดศูนย์กลางที่ (h, k)

สัมผัสเส้นตรง $Ax + By + C = 0$

ความยาวรัศมี $(r) = \frac{|Ah + Bk + C|}{\sqrt{A^2 + B^2}}$

9.5 ความยาวของเส้นสัมผัส

กำหนดให้ $P(x_1, y_1)$ และ PQ สัมผัสวงกลม $(x - h)^2 + (y - k)^2 = r^2$

หรือ $x^2 + y^2 + Dx + Ey + F = 0$

$|PQ| = \sqrt{(x_1 - h)^2 + (y_1 - k)^2 - r^2}$ หรือ

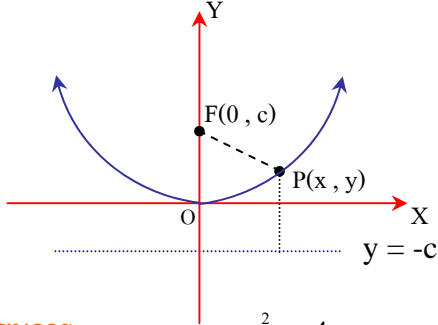
$|PQ| = \sqrt{x_1^2 + y_1^2 + Dx_1 + Ey_1 + F}$

10. พาราโบลา

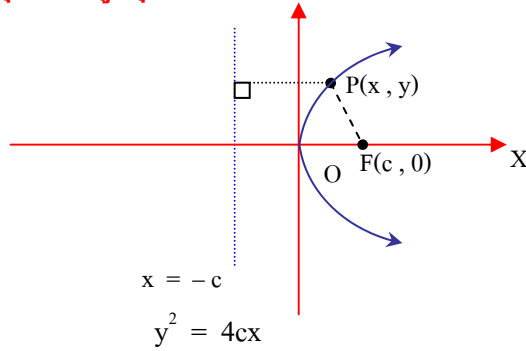
พาราโบลา คือ เซตของจุดทุกจุดซึ่งอยู่ห่างจากจุดตรึงจุดหนึ่ง และเส้นตรงคงที่ที่เส้นหนึ่งเป็นระยะทางเท่ากันเสมอ เรียกจุดตรึงว่า **จุดโฟกัส** และเรียกเส้นตรงคงที่ว่า **เส้นไดเรกทริกซ์**

เส้นตรงที่ลากผ่านจุดโฟกัส จุดยอด และตั้งฉากกับเส้นไดเรกทริกซ์ เรียกว่า **แกนของพาราโบลา** หรือ **แกนสมมาตร** จุดยอดจะอยู่ที่กึ่งกลางระหว่างจุดโฟกัสกับเส้นไดเรกทริกซ์

สมการพาราโบลาซึ่งมีจุดยอดอยู่ที่จุดกำเนิด (0,0)

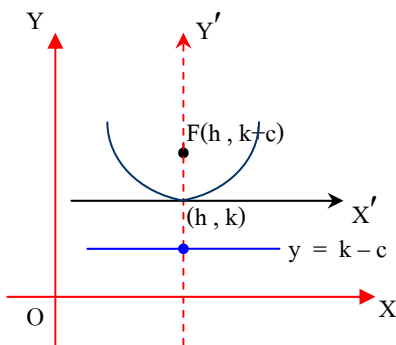

รูปสมการ	$x^2 = 4cy$
จุดยอด	(0, 0)
จุดโฟกัส	(0, c)
สมการเส้นไดเรกทริกซ์	$y = -c$
แกนของพาราโบลา	แกน y
c > 0	รูปหงาย
c < 0	รูปคว่ำ

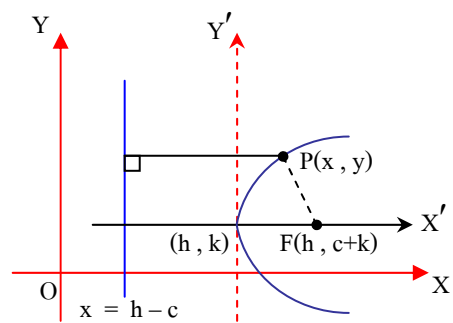

$x = -c$	$y^2 = 4cx$
	(0, 0)
	(c, 0)
$x = -c$	
แกน X	
ตะแคงขวา (เปิดขวา)	
ตะแคงซ้าย (เปิดซ้าย)	

สมการพาราโบลาซึ่งมีจุดยอดอยู่ที่ (h, k)

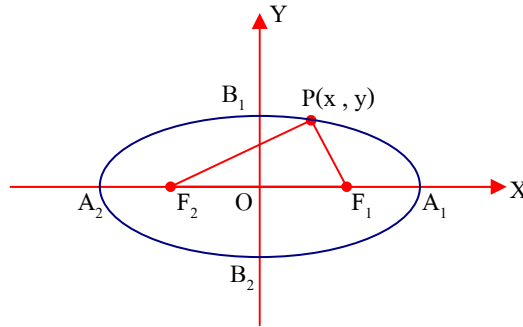
รูปสมการ	$(x - h)^2 = 4c(y - k)$
จุดยอด	(h, k)
จุดโฟกัส	(h, k + c)
สมการเส้นไดเรกทริกซ์	$y = k - c$
แกนของพาราโบลา	$x = h$
c > 0	รูปหงาย
c < 0	รูปคว่ำ

$x = h - c$	$(y - k)^2 = 4c(x - h)$
	(h, k)
	(h + c, k)
$x = h - c$	
$y = k$	
ตะแคงขวา (เปิดขวา)	
ตะแคงซ้าย (เปิดซ้าย)	

11. วงรี

วงรี คือ เซตของทุกจุดซึ่งมีระยะห่างจากจุดคงที่ 2 จุดรวมกันคงที่เสมอ

$$|PF_1| + |PF_2| = |2a|$$

จุดคงที่ เรียกว่า **จุดโฟกัส** ของวงรี (จุด F_1, F_2)

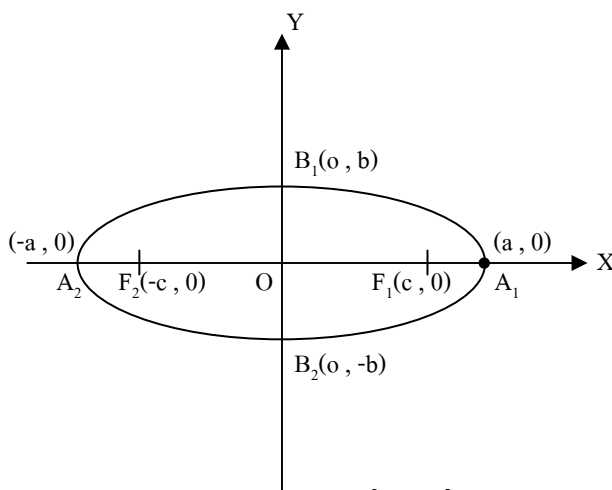
จุดกึ่งกลางระหว่างจุดโฟกัสทั้งสองเรียกว่า **จุดศูนย์กลาง** ของวงรี (จุด O)

จุดที่เส้นตรงผ่านจุดโฟกัสทั้งสองตัดวงรีเรียกว่า **จุดยอด** ของวงรี (จุด A_1, A_2)

ส่วนของเส้นตรงที่เชื่อมระหว่างจุดยอดทั้งสองเรียกว่า **แกนเอก** คือเส้น A_1A_2

ส่วนของเส้นตรงที่ลากตั้งฉากกับแกนเอกที่จุดศูนย์กลางตัดกับวงรีเรียกว่า **แกนโท** คือเส้น B_1B_2

สมการวงรีซึ่งมีจุดศูนย์กลางอยู่ที่จุดกำเนิด (0, 0)

รูปสมการ

$$\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1$$

จุดศูนย์กลาง

$$(0, 0)$$

จุดยอด

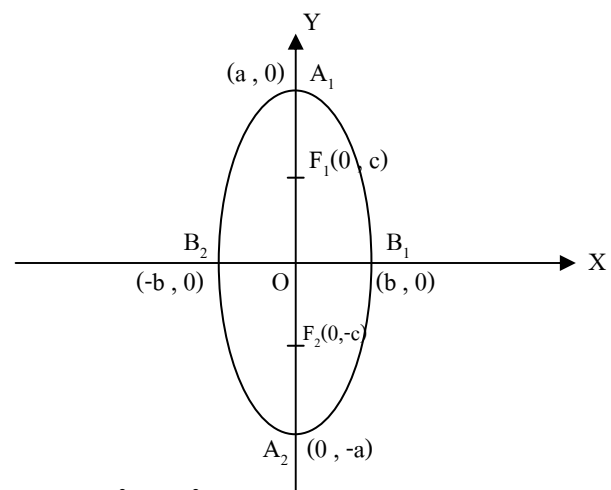
$$(\pm a, 0)$$

จุดโฟกัส

$$(\pm c, 0)$$

จุดปลายแกนโท

$$(0, \pm b)$$

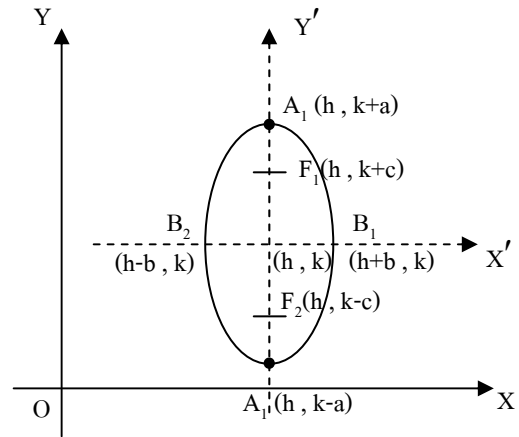
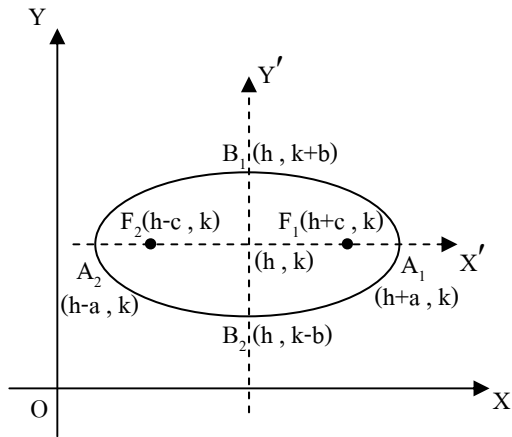
$$\frac{x^2}{b^2} + \frac{y^2}{a^2} = 1$$

$$(0, 0)$$

$$(0, \pm a)$$

$$(0, \pm c)$$

$$(\pm b, 0)$$

สมการวงรีซึ่งมีจุดศูนย์กลางอยู่ที่ (h, k)

รูปสมการ

$$\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1$$

$$\frac{x^2}{b^2} + \frac{y^2}{a^2} = 1$$

จุดศูนย์กลาง

 (h, k) (h, k)

จุดยอด

 $(h \pm a, k)$ $(h, k \pm a)$

จุดโฟกัส

 $(h \pm c, k)$ $(h, k \pm c)$

จุดปลายแกนโท

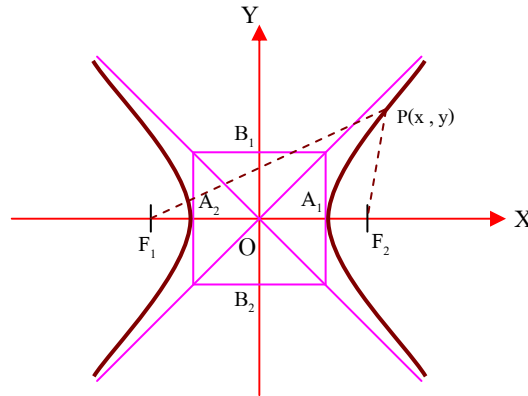
 $(h, k \pm b)$ $(h \pm b, k)$

ข้อควรทราบ

- 1) ความยาวแกนเอก $A_1A_2 = |2a|$
- 2) ความยาวแกนโท $B_1B_2 = |2b|$
- 3) จุดศูนย์กลาง จุดยอด จุดโฟกัส อยู่บนแกนเอก
- 4) ความสัมพันธ์ระหว่าง a, b, c จะได้ $|a|$ มีค่ามากที่สุด และ $a^2 = b^2 + c^2$
- 5) การพิจารณารูปวงรี จัดสมการให้อยู่ในรูปมาตรฐาน แล้วดูค่าคงตัวที่หาร x^2 และ y^2 ถ้าตัวใดมากกว่าแกนเอกจะอยู่บนแกนนั้น

12. ไฮเพอร์โบลา

ไฮเพอร์โบลา คือ เซตของจุดทุกจุดซึ่งผลต่างระหว่างระยะทางจากจุดใดๆ ในเซตนี้ไปยังจุดคงที่สองจุด มีค่าคงตัว

$$|PF_1| - |PF_2| = |2a|$$

จุดคงที่ เรียกว่า **จุดโฟกัส** ของไฮเพอร์โบลา (จุด F_1, F_2)

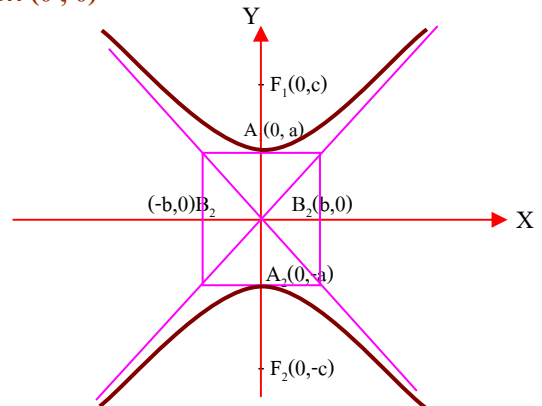
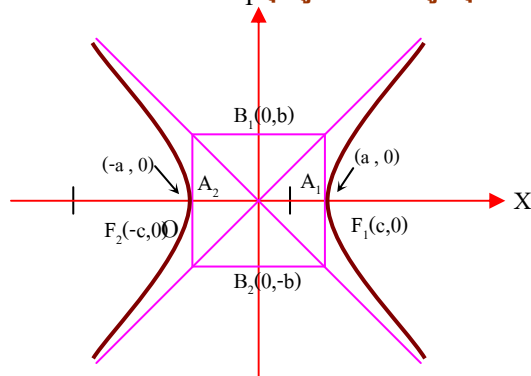
จุดกึ่งกลางระหว่างจุดโฟกัสทั้งสองเรียกว่า **จุดศูนย์กลาง** ของไฮเพอร์โบลา (จุด O)

จุดที่เส้นตรงผ่านจุดโฟกัสทั้งสองตัดไฮเพอร์โบลาเรียกว่า **จุดยอด** ของไฮเพอร์โบลา (จุด A_1, A_2)

ส่วนของเส้นตรงที่เชื่อมระหว่างจุดยอดทั้งสองเรียกว่า **แกนตามขวาง** คือ เส้น A_1A_2

ส่วนของเส้นตรง B_1B_2 เรียกว่า **แกนตั้งยุด** ซึ่งกราฟไม่ตัดแกนนี้

สมการไฮเพอร์โบลาซึ่งมีจุดศูนย์กลางอยู่ที่จุดกำเนิด (0, 0)

รูปสมการ

$$\frac{x^2}{a^2} - \frac{y^2}{b^2} = 1$$

$$\frac{y^2}{a^2} - \frac{x^2}{b^2} = 1$$

จุดศูนย์กลาง

$$(0, 0)$$

$$(0, 0)$$

จุดยอด

$$(\pm a, 0)$$

$$(0, \pm a)$$

จุดโฟกัส

$$(\pm c, 0)$$

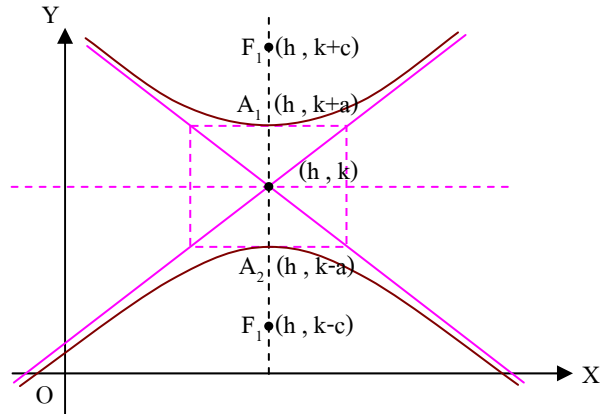
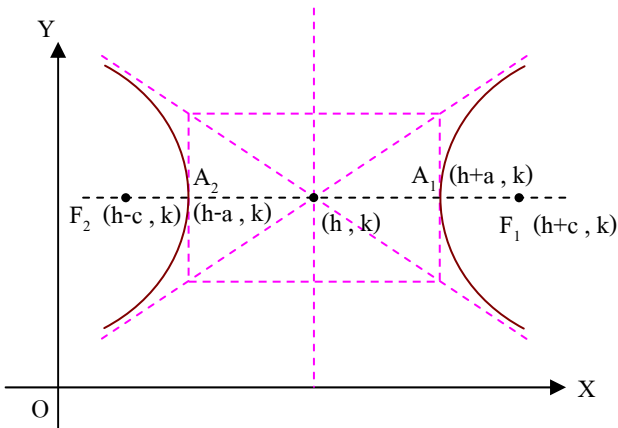
$$(0, \pm c)$$

จุดปลายแกนตั้งยุด

$$(0, \pm b)$$

$$(\pm b, 0)$$

สมการไฮเพอร์โบลาซึ่งมีจุดศูนย์กลางอยู่ที่จุดกำเนิด (h, k)

รูปสมการ

$$\frac{(x-h)^2}{a^2} - \frac{(y-k)^2}{b^2} = 1$$

$$\frac{(y-k)^2}{a^2} - \frac{(x-h)^2}{b^2} = 1$$

จุดศูนย์กลาง

$$(h, k)$$

$$(h, k)$$

จุดยอด

$$(h \pm a, k)$$

$$(h, k \pm a)$$

จุดโฟกัส

$$(h \pm c, k)$$

$$(h, k \pm c)$$

จุดปลายแกนโท

$$(h, k \pm b)$$

$$(h \pm b, k)$$

ข้อควรทราบ

- 1) ความยาวแกนตามขวาง $A_1A_2 = |2a|$
- 2) ความยาวแกนตั้งยุค $B_1B_2 = |2b|$
- 3) จุดศูนย์กลาง จุดยอด จุดโฟกัส อยู่บนแกนตามขวาง
- 4) ความสัมพันธ์ระหว่าง a, b, c จะได้ $|c|$ มีค่ามากที่สุด ไม่สามารถบอกได้ว่า $|a|$ หรือ $|b|$ ค่าใดมากกว่ากัน และ $c^2 = a^2 + b^2$
- 5) การพิจารณากราฟไฮเพอร์โบลา จัดสมการให้อยู่ในรูปมาตรฐาน แล้วดูเครื่องหมายหน้า x^2 และ y^2 ถ้าตัวใดเป็นบวก แกนตามขวางจะอยู่บนแกนนั้น

ไฮเพอร์โบลามุมฉาก คือ ไฮเพอร์โบลาที่มีความยาวแกนตามขวางเท่ากับความยาวแกนตั้งยุค

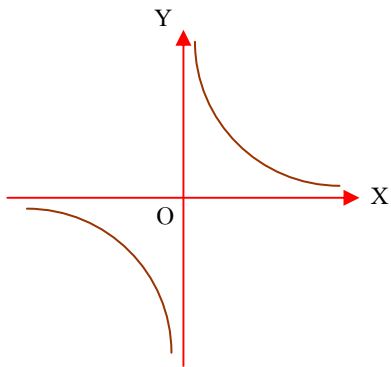
$$(|2a| = |2b|)$$

สมการอยู่ในรูป $\frac{x^2}{a^2} - \frac{y^2}{a^2} = 1$ หรือ $x^2 - y^2 = a^2$

ไฮเพอร์โบลามุมฉากในรูป $xy = k$

$$xy = k \quad \text{เมื่อ} \quad k > 0$$

$$xy = k \quad \text{เมื่อ} \quad k < 0$$

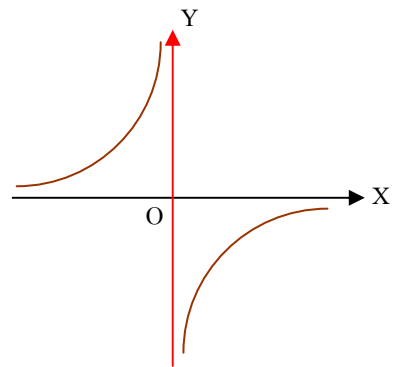

จุดยอด $(\sqrt{k}, \sqrt{k})$

และ $(-\sqrt{k}, -\sqrt{k})$

จุดโฟกัส $(\sqrt{2k}, \sqrt{2k})$

และ $(-\sqrt{2k}, -\sqrt{2k})$

จุดยอด $(\sqrt{|k|}, -\sqrt{|k|})$

และ $(-\sqrt{|k|}, \sqrt{|k|})$

จุดโฟกัส $(\sqrt{2|k|}, -\sqrt{2|k|})$

และ $(-\sqrt{2|k|}, \sqrt{2|k|})$